

## یخچال ایرانی چگونه کار می کند؟

یخچال یعنی جای نگه‌داری یخ، یکی از نوآوری‌های کهن ایرانیان است. این یخچال که نمونه بارزی از هوش معماران ایرانی است برای ذخیره یخ در زمستان و استفاده در تابستان مورد استفاده قرار می گرفته است.

ایرانیان قدیم در زمستان حوضچه‌هایی را از آب پر می کردند تا در شب‌های سرد یخ ببندد. سپس لایه‌های یخ‌ها را به زیرزمینی می بردند که سقف گنبدی بلندی آن را می پوشاند. آنها در گرمای تابستان یخ‌ها را کم کم بیرون می آوردند و استفاده می کردند.

## مخروط جادویی

یک مخروط بیست متری شکل یخچال ایرانی است. این شکل مخروطی فقط برای زیبایی یخچال نیست، بلکه جنبه کاربردی دارد. مخروط از نوعی مواد عایق با نام ساروج ساخته شده است. مواد تشکیل دهنده ساروج شامل شن، ماسه، خاک رس، پوسته تخم مرغ، آهک، موی بز و خاکستر است. در بالاترین بخش مخروط چیزی شبیه به دودکش قرار دارد که جریان باد را به داخل یخچال هدایت می کند. بادی که از دودکش یخچال وارد می شود در مسیر برخورد با یخ‌ها سرد می شود و فضای داخل یخچال را در طول تابستان خنک و مطبوع نگه می دارد.

## ادوارد یاکوب پولاک

ادوارد یاکوب پولاک، از استادان دارالفنون در دوره قاجار، در کتابی که درباره مردم ایران نوشته، به این نوآوری ایرانی اشاره کرده است: به علت خشکی هوا این یخ در تمام طول تابستان و

پاییز، و در اصفهان حتی دو سال تمام باقی می‌ماند. در اصفهان من انبار یخی را دیدم که طاق آن فرو ریخته بود و با وجود آن، یخ که قدری کاه و شاخه خشک روی آن ریخته بودند، تمام تابستان را دوام آورد.



